

Zúg a mikolai erdő

Szatmárról jövet sűrű alföldi erdőn visz át az út. Szél seper a haraszton. A kocsí volánjánál jól érzem a légáramlás erejét. Csak erre kell figyelnem, autó, szekér, gyalogos sehol. Kihalt világ. Gellért Sándor betyárokra képzelte ide 1941-es versében: „Zsandár-tollasan jó / amarról egy felhő / Zúg a betyárromantikás / mikolai erdő”.

— Ezeket a betyárokat te találtad ki, Sándor — mondtam neki.

Hevesen tiltakozott:

— Én csak a valót írtam mindig, komám! Itt bizony betyárok éltek. Innen portyázták be a Túr mentét. A levágott, beszózott disznókat, vagyis az élelmüket ebben az erdőben rejtették el, a fák odvában. A mikolai népdalokban is ott vannak a betyárok, nemcsak az én verseimben. Bánóczi Bálint bácsi ezt énekelte nekem: „Még azt mondják, hogy Mikola nem sáros / Miért van benne pandúr meg kormászáros?”

Sötét a falu, mint az erdő. Eltévednék, ha útitársaim, barátaim — Cseke Péter és Máriás József — nem lennének velem. Kitől érdeklődhetnék e gubbasztó házakban, melyik is a Gellért Sándor otthona? A tanár úr, persze. A költőt aligha ismerik. Ha egyáltalán törődik is valaki a költéssel.

Fénysáv csap ki a nyári konyhából a vaksötét udvarra. Bent őszülő hajú, csontos, tatáros arcú, busa bajuszú férfi, utazásra felöltözve. A konyhában megmerevedett rend: bevetett ágy, elmosott edények, az asztal raktár most, almahalom rajta. A hangulat arra vall, hogy a ház lakói ide tartoznak még, de eltávoztak valahová...

Szerencséd van, komám — üdvözlő a gazda. — Egy óra múlva nem találtál volna Mikolában.

— Itthagytad a családod?

— A család után mentem. Bevonultunk a városba, Szatmárra. Gyümölcscért, ezért-azért járok ki Mikolába. Mint egy hazajáró lélek.

— Könyveid? Tele volt velük a ház.

— Ez a ház omlik le, láthatod. Kifogadtam egy szobát a faluban, oda hurcoltam át a könyveket. Vittem volna a blokkba őket? Elfértek volna?

— Csakugyan városra költöztél, ha már azt latolgattad, hogy magaddal viszed a könyveidet.

— Dajka lettem vén fejjel. Nyugdíjas embernek a fiatalok veszik igazán hasznát mostanság, komám.

— Hány unokád van, Sándor?

— Négy. Most jön az ötödik. Az Ákos fiam lányát pesztrálom. Ákos esztergályos az Unióban. Ha látnád az unokámat, egyéves, héthónapos. Édua a neve.

— Édua?

— Az hát! Kun név, kun lány!

— A költészet pedig? Azt abbahagytad?

Parázslék a szeme. Ég. Németh László, aki egyik patrónusa volt az induló Gellért Sándornak, „lobogó szeműnek” nevezte a nyugtalan, lázas költőt. Ez a lobogás megmaradt.

— A lélegzést sem lehet abbahagyni. Mert az már a halál lenne.

Verselése is olyan természetes, mint a lélegzés. A nagy nyelvi leleményt, erőt akkor érezni meg igazán ezekben a Petőfi modorában írt mai versekben, ha maga a költő mondja őket. Minden versét kívülről, hibátlanul tudja, úgy élnek benne, mint muzsikusból a halhatatlan dallamok: elegendő leütni egy hangot, hogy felzúgjon az egész szimfónia. Nemcsak saját köl-

tészetének őrizője, emlékezete hiánytalanul tárolta a magyar líra klasszikus örökségét, különösen az elődeinek vallott Balassi, Csokonai, Kölcsey, Petőfi, Arany János, Ady, József Attila vagy Sinka István verseit. Nagy magányában, a mikolai erdő mélyén ez volt egyetlen állandó társasága.

Jó negyedszázada hallottam először szavalni. Nem jó a kifejezés, Gellért nem szaval, pedig néha retorikusabb egy színésznél, Gellért egyidőben vadítja és szelidíti, uralja és szolgálja a verset. Bukarestben, a Dimbovita partján áll egy toronyblokk, abban talált otthon akkoriban a Művelődés szerkesztősége. Nem tudom, miként került oda Gellért Sándor, talán a főszerkesztő, Kisbenke György hívta el a fővárosba a világ végéről, Mikolából, talán Majtényi Erik, aki az időben szintén a közművelődési folyóirat szerkesztője volt; mindketten szerették, pártolták ezt a megszállott „vadzenit”. Magam akkor tévedtem be a szerkesztőségi szobába, mikor Gellért vagy tíz csodálkozó fiatalember között versét mondta — a második világháborúról. Meghökkenett a téma, akkoriban ezek a tragikus élmények lehúzódtak tudatunk mélyébe, lenyomtuk őket, mintha nem is velünk packázott volna a halál és a történelem — ami egyre ment —, féltünk tőlük, menekültünk saját lelki sérüléseinktől. És akkor ez a különös tekintetű, kicsit félszeg tartású alföldi legény, megszelídült betyár mondja a maga fájdmalmát:

*„Szalai Józseffel álltam az őrséget,
Nagy pléhfelhők alatt fenyőhasáb égett.
Egybegyűltünk-ültünk melegedni nála,
Idegen világba, orosz éjszakába.
Szalai József, a rádiós katona,
páratlan szép legény, ezüstölt mosolya.
Sír a szeretője Zala vármegyében,
Első halottunk volt a kurszki erdőben”.*

Tinódi Lantos Sebestyén támadt fel, néztem csodálkozva. Mondja a háborút, a csatákat, de inkább a békés hazavágyódásokat, magyar és orosz bakák közös szomorúságát; ez a büszke magyar a népi élet mélytengerében élő szolidaritást éneklő népek, nyelvek, sorsok között. Úgy mondja, harctéri bajtársainak történetét, vágyait, szenvedéseit és halálát, részletező aprólékosággal, miként Tinódi énekelt más korban, más háborúban a maga társairól. Olyan költői seregszemle, amely nem generálisok hanem „Gellért Sándor amolyan közbaka” előtt folyik, egyáltalán közvitézek szemlélik a történelem furcsa, ijesztő vonulását, magyarok és románok — „Csokmorán György, falumbeli román” — Breszt-Litovszk „béke-tornya előtt”...

Az első világháború után viszonylag hamar megszületett a *Fekete kolostor és a Szibériai garnizon*, erdélyi fájdmalmok és panaszok könyvei a világ nyugati és keleti feléből; a háború és következménye minden jelentős erdélyi magyar irodalmi alkotásban benne élt, izzott, ha nem másként, történelmi párhuzamot kínáló „múltbamenekülés”. Harmincöt esztendő múltán a sokkal nagyobb átalakulásokat, tudati mutációkat hozó második világháború után mit írhatunk a leltárba? *Az Író a hadak útját*, Asztalos István őszinte háborús naplóját? *A Bűvös éjszakát*, Bánffy különös regényét — a jugoszláv partizánokról? Szabédi öntéző vívódásait? A testvériség romantikájába oldódó segélykérés? A minket megtépett eseményekről, közvetlen történelmünkéről néha többet mondtak el a román írók, például Titus Popovici. Egész irodalmunk a forradalom napi igényeire kívánt válaszolni, s elhanyagolhatónak ítélte a végtelen szenvedések és végtelen tanulságok tárházát, a megélt, végiggyötrődött háborút. De az ilyen feledés éppen az eszmélkedés lelki forradalmát gátolhatja.

Most, az utóbbi három-négy évben kezd változni az irodalmi kép a második világháborúról. Mikolába indulásom előtt olvastam el Simonffy András kollázsregényét, a *Kompország katonáit*, valamivel előbb Cseres Tibortól a *Parázna szobrokat*. A román olvasókat megrázta Marin Preda regénye maga és kortársai háborús élményeiről. Egyetértéssel vagy vitázva me-

rülhetünk el a három-négy évtizeddel ezelőtti, egyéni és közösségi drámákban, latolgathatjuk a felelősséget és felelőtleniséget. Gellért Sándor azon nyomban eposzba írta a *Magyarok háborúját*, nem tábornokok, hadvezérek, hanem közkatonák, legfennebb főhadnagyok háborús kálváriáját. Az Angyal Bandi nyomában válogatott verseinek 1957-es kötetében hat részlet olvasható ebből az eposzból. A teljes mű kézirat ma is. A cím ijesztő. Gellért magyar paraszti költő, a mitológia megszállottja, de soha egyetlen sort nem írt le más népek, nyelvek ellen. A Dontól, az oroszok földjéről ilyen verseket hozott haza és adott közre 1944-ben:

*„Azt üzeni Tisza a Volgának:
aki legény, azon ma sort vágnak,
csikófejes citeráját veszik,
öt magát a mély tömlőcbe vetik.
Küld a Volga enyhítő jó vizet,
szoknyáiról békonyító füvet.
Aki elment hollónak képibe,
visszaszállott hattyúnak képibe”.*

— Bajor Bandi azt tartja rólad, hogy te vagy a legnagyobb magyar katonaköltő.

— Menekülés közben hátrafelé nyilazó magyar lovas, az vagyok én...

Talán most, hogy megjelent Székely János drámai vallomása, a Nyugati hadtest, a háború erdélyi magyar sorsregénye, talán oszlik valamennyire a köd a magyar bakák pokoljárásának eposza körül is. Gellért Sándor azonban aligha fog újra útra kelni, szavalni szerkesztőségekben, tábornokok gyér fényénél, hogy Tinódiéként vándorolva szerezzen új híveket verseinek. Elfáradt.

— Utolsó köteted mikor jelent meg, Sándor?

— A finn fordítások. Egy évtizede. Meg akartam mutatni, hogy Mikoláról elérhet a tekintet Suomíig. Aztán én is eljutottam a fordításokkal együtt oda, északra.

Váratlanul felélénkül.

— Nézd csak, itt vannak az én köteteim. Kilenc verseskönyv. Aztán Az én kertem pónyik almái, harmincegy esztendő tanári tapasztalataimat foglaltam össze benne. Mellette hat-száz oldalas kötet a magyar nyelvről. Számomra a nyelv az első, utána jön a vers. Nyelv nélkül nincs vers! S nehogy elfelejtsem, az a két kötet Mikola története. Tizenkét évig dolgoztam rajta. A falu alig tud valamit saját múltjáról. Pedig már 1216-ból van írásos tanúságunk Mikoláról. A szatmári Merk gróf ekkor vásárolta meg a falut Simon bán özvegyétől. Az asszonyt a csanádi püspökség birtokából kárpótolták. Akkor bejárták a falu határát. Nagy határa volt, északra a Túr, nyugatra Szárazberek, keletre Egri és Batiz...

A sok-sok „kötet” közül csak négy jelent meg nyomtatásban, illetve a finn fordításokkal együtt öt. A többi kézirat, gondosan bekötve, polcra állítva.

— Nem próbálkozol a kiadóknál?

Szemében lobog a tűz:

— Majd a jövő kideríti, komám, ki is élt itt, Mikolában!

Ennek a sorsnak része Mikola. Nem itt született, jövődő felesége a faluban tanított, érte jött ide huszonnégy évesen. Igen sok verse alatt a keletkezés helye: Mikola. Valójában egész életműve ehhez a faluhoz kötődik. Szülőhelye Debrecen, Dabolcot érzi igazán szülőfalujának. Nevelőapja ott volt tanító. S noha Sándort tanította később Szatmár gimnáziuma, Debrecen és Kolozsvár egyeteme — miközben volt napszámos, cseléd a dunántúli Csetényben, egy kétezer holdas uradalomban —, Dabolc adott neki életre szóló útravalót. A dabolciaktól tanulta meg, mondja, hogy az éhező ember akkor sem koldul, ha éhen hal. Dabolc lakói Mátyás királytól kaptak szóbeli nemességet, és ez a tudat sok mindenre ráébresztette az elemi iskolai tanító nevelt fiát.

Úgy beszél Gellért erről a szabad lélegzetű Dabolcáról, miként a székelység fia, Veress Pista barátom emlegette. Egyik belülről, másik kívülről ismerte meg ugyanolyannak.

— Dabolci legény vagy hát, Sándor!

— Akitől kiltelt már az is, hogy visszaadja a prémiumot, mert nem érdemelte meg. Akkor éppen nem érdemelte meg. Máskor várta volna, de nem kapott. Akkor adták, mikor nem szolgált rá. Hát így ne adják!

— Hiszen soha nem vetett fel a pénz, Sándor.

— De az a prémium alamizsna lett volna!

Látszólag váratlanul, pedig nagyon is az előbbiekhöz tartozóan megjegyzi, hogy ő a szülőanyja fényképét ötven esztendőskorában látta először. Addig elrejtették előtte. Az ő székelyesanyját. Ezt a megrázkódtatást is kibírta. aki a Don-kanyart megjárta, az már mindent kibír az életben.

Hirtelen eszébe jut:

— Egyik kötetemet el is felejtettem, látod-e. Pedig a legfontosabbak közé számítom. Földessy Gyula leveleit fűztem össze benne.

Az Ady-életmű kurátora, aki elsők közt ösmerte fel az induló Ady értékeit, atyai barátként állt oda a fiatal Gellért Sándor mellé. Elfogult szerete túlzásba vitte, mikor „Ady árnyékába” állította az „alig kifeketült bajszú ifjú embert”, és az „olimpuszi utat” ígerte neki? „Nyelvbírásban méltó társa a legnagyobb magyar költőknek... Szóláskincse meglepően, dúsan, gyökeresen, újszerűen népi... Éppilyen ősen gazdag népiessége van képzelőerejének és bőséges buzgású mitizáló tehetségének. Gondolatkötéseinek messziségében, nagy távolságokat áthidaló-összekötő energiájában erősen emlékeztet Adyra, de...: sajátpecsétűen új és eredeti.” Zilahy Lajos Hídjában köszöntötte ilyképpen Gellért költői indulását, és Földessy később is sűrűn levelezett vele, biztatta, tanácsokkal látta el...

Az első két Gellért-verseskönyvet a másik nagy patrónus, Karácsony Sándor segítette nyilvánossághoz. A *Halálra táncoltatott lányok* és *A bál udvarában* a debreceni pedagógus és filozófus Exodus-kiadójánál jelent meg. Gellért hálája máig eleven, sőt, idők múltával folyton növekszik. A hajdani csetényi uradalmi napszámos nem felejtethi a haladó oktatáspolitikust, aki egész erkölcsi súlyával állt ki a hozzá hasonló tehetséges parasztfiatalok és a nevelőapja sorsát élő szegényfalusi tanítók mellett. Mikolából, a magányból jövő hála megnő és olyan aureolával övezi a filozófus Karácsony Sándor alakját, amely ellen alighanem ő tiltakozna.

— Mert a legnagyobb magyar bölcselő, ő, komám — véli Gellért. — Akárki akármit mond, nekem ez a véleményem. A teljes ember Arisztotelésznél az érzelem, az értelem és az okozat embere. Kant megtoldotta az életérzéssel. Karácsony Sándor odatette az ötödik kategóriát, a hitet. Azt, komám, és ettől lett igen nagy bölcselő. A teljes emberből a hit sem hiányozhatik.

A hideg nyári konyhát átfűti a költő szenvedélye. Már nem a fáradt, öregedő ember a nyugalmazott mikolai tanár.

Ez a mikolai ház soha nem volt ismeretlen sziget. Megfordult itt — Gellért kedvéért, persze — Földessy Gyula (ő még 1942-ben), László Gyula, aztán Nagy László és Kormos István (ők hólyagos esőben érkeztek, jegyzi meg a házigazda), járt itt Páskándi Géza, Majtényi Erik, Szilágyi Domokos. Könyvek képében bejött ide a világ és az élő irodalom. De a gazda ritkán mozdult ki a világba. Egy-két bukaresti utazás, jóval több kolozsvári látogatás. Később járt Magyarországon és Finnországban. Úti élményei nyomban megjelentek verseiben, sajátos képekkel, asszociációkkal.

— Negyven évet töltöttél Mikolán. Soha nem akartál elmenni innen?

— Talán Kolozsvárra. Arról volt szó egyszer, komám, hogy elköltözzek Kolozsvárra.

Kolozsvárra nehéz beköltözni. Négy gyermekkel különösen. Hamar letett a tervéről. Nem bánkodik miatta. Egyáltalán nem bánkódó természet. Mindig mindent jól tett az életben? Még nem tekint vissza, latolgató szemlélődéssel. Ennél jóval több a jövőendő terve, nem

enged hátranzést. Kolozsvárt, a nagyvárost a postai érintkezéssel pótolta. Minden új versét, nyelvészeti eszme-futtatását elküldte a szerkesztőségekbe. Kitartó, de szelíd konokssággal. Hol közölték, rövidítve, hol nem. Egyik szerkesztőségtől választ kapott, másiktól nem. Tanúja voltam, hogy kinevették nyelvészkedő „álomlátásait”. Nem volt kedvem nevetni, de meg sem védtem. Talán meg sem védhettem volna, csakugyan fellegjáró nyelvészkedés árulkodott abból az írásból... Hányan mondtak le az írásról ekkora reménytelenségben! Írni akkor is nehéz, ha a nyomdász várja a kéziratot. Hátha eleve tudja a szerző, hogy választ sem kap a szerkesztőségtől! Aki belső munkatárs vagy bejáratos a redakciókba, élő szóval érdeklődhetik. Írásait talán megvitatják vele. Csiszolódik a vers vagy tanulmány — és a szerző is.

Van ilyen vélemény, egyáltalán nem alaptalan:

— Gondold csak el, mi lett volna Gellértből, ha az ötvenes években kerül el Kolozsvárra, szerkesztőségbe? Horváth István a végén nem ismert rá saját élményeire, érzéseire, gondolataira.

Felelhetem erre:

— Mind igaz. De Horváth István túlélte, túljutott rajta. Volt ereje hozzá. Gellértben legalább ennyire szívós a konokosság.

Gulyás Pál fedezte fel, Karácsony Sándor adta ki, Földessy ünnepelte az induló Gellért Sándor verseit. A higgadt irodalomtörténész, Pomogáts Béla a népi líra két háború közötti irányzatairól írt kiváló könyvében — *A tárgyias költészetől a mitologizmusig* — sűrűn emlegeti a fiatal Gellért Sándor költészetét, együtt a népi líra jeleivel, Illyés Gyulával, Erdélyi Józseffel, Jankovich Ferencsel, Sinka Istvánnal, Nagy Imrével, Horváth Istvánnal, mikor származás és társadalmi tudat, pontosabban a költői élmény és szándék eredete, jellege nyomán jelöli a költők helyét. De ott van a névsorokban Gellért, ha az irodalomtörténész az úgynevezett „parasztköltőket” emlegeti: a parasztság nevében beszélnek, paraszti érdekeket képviselnek, a paraszti rétegek tudatát fejezik ki, vagy a parasztság politikai és irodalmi képviselőjére vállalkozott értelmiségi réteg ideológiáját szólatatja meg. Sinka, Nagy Imre, Horváth István sorába tartozik olyképpen is Gellért, hogy a népköltészet régibb rétegét fedezte fel, az archaikus népballadák, ráolvasások és siratók elemi erejű költészetét, „azt a művészi régiséget, amely Bartók és Kodály gyűjtötte régi típusú, pentaton népdalaink ősi formanyelvében is megjelent”. Ezeket az archaikus népi hagyományokat — bizonyítja tovább Pomogáts — a „parasztköltők” — köztük Gellért — mitologikus vagy mágikus költészet kialakítására használták fel, noha szerepet kapott náluk a tárgyias költői szemlélet is.

Gellért Sándor „jellegzetes hangját a népi humorban és a hetyke iróniában találta meg — jellemzi Pomogáts Béla. Szociális lázadását anarchikus felhangokkal fejezte ki; hol a kuruc versek kesergő hangját (Kösd lovad a bitófához), hol a betyárromantika legényes indulatait szólatatta meg (Angyal Bandi nyomán). A népköltészet nyelvét, fordulatait használtá, érzékelés képeken fejezte ki elégedetlenségét... Előadásmódját azonban gyakran rontották szeretlen kifejezések, tájszavakat, a nagyvárosi argó elemeit keverte soraiba. Sinka István, a székelly és a román népballadák, siratók és bájolók hatására keletkeztek költészetének máig legjobb darabjai: a balladák. Misztikus homály, mágikus emlékek, jelképes erő hatotta át őket, azt a naiv mitologizmust képviselték, amelyet Sinka István versei.”

Ennek az indulásnak lehetett volna-e folytatása, kiteljesítője Mikola?

Cseke Péter a szemközti székéről felém pillant a hideg nyári konyhában, és én értem a tekintetét. Szinte programszerűen búvárolta fel jó néhány falun rekedt, eltemetődött népi tehetőség életútját az utóbbi három-négy évtizedből, s olyan tanulságra juthatott, hogy népi író akkor válhatik valakiből, ha jó messzire kerül a falutól, a „néptől”, tehát földrajzilag is megtalálja a józan ítélkezés távolságát.

Horváth István mire jut, ha életre szólóan Magyarózdton marad?

De hát Gellért Sándor maga tiltakozott, hogy ő pedig nem érzi magát „népi költőnek”. Az ő életképlete csakugyan bonyolultabb, a cselédsors mellett ott a tanító nevelőapa, a front-

hányódás mellett a gimnázium és az egyetem, a falu szemében pedig — noha szegényebb, mint a mikolai átlag — a paraszti világ fölött álló tanár úr ő...

— Ismerik-e Mikolán a verseidet, Sándor?

— Hát komám, Szalontán sem nagyon tudták Arany Jánosról, hogy nemcsak a kicsi jegyző...

— Nyelvészeti dolgozataidra kaptál-e választ valakitől?

— Két vagy három éve előadást tartottam a magyar szakos tanárok körében a magyar nyelvről. Tudod-e, hol kezdtem? Az ösképeknél, hogy nap, csillagok, hold, s ezek miként váltak önálló szavakká, fogalmi jegyekké... Érdeklődéssel hallgattak meg. De nem vitatkoztak velem. Pedig azt szerettem volna. Mindig azt kívántam. Csakhogy ide Mikolára vagy csodálkozni jöttek a vendégeim, vagy még azt sem... Szellemi társam nem akadt majd negyven esztendeje.

A rogyant ház omló tetőzete alatt kísérteties a panasz. Összehúszom magamon a kabátot: nagyon érzem a hideget. „Ez az én szobám nyáron is farkasordító. Igen, mert fázik benne a lélek” — érezte a házigazda is.

A család emlegetésére felmelegszik a hangulat. Évtizedeken át verseiben négy gyermekét szölongatta mindegyre, így kezdem én is a családi lustrát.

„Gyulu fiam, te kis betyár, / te kis csillagszemű tatár”...

— Református pap lett belőle, Biharban szolgál, Szentjobb faluban. Szeretek vitatkozni vele, mióta felnőtt lett. Tevékeny ember, aki az emeletes parókiát úgy építette, mint egy kőműves. Le is esett, megsérült. Mert a tevékeny emberek mindig megsérülnek, komám...

— „Gellért Ákos, ide hallgass, / ne morogj úgy, mint a farkas, / tudom én, hogy nem hiszed te / csak azt, ami igaz mese.”

— Ákos vasesztergályos a szatmári Unióban, hiszen már emlegettem ezt neked. Tudod-e, mi a szenvedélye? Az esztergályozáson kívül, persze. A régészet. Mondtam neki, Ákos fiam, te odaillenél László Gyula mellé.

— „Hej Anikó a bojárok / háza nem volt cigány-vályog...”

— Anikó hasonlít leginkább az én szegény székely anyámhoz. Most az Oláh József felesége. Agronómus a férje Egriben. Így egy kicsit hazament, mert Egri a Csüry Bálint faluja, a nagy nyelvészé, akinek a feleségem szegről-végről rokona. Oláh Jóska derék ember, nekem tanítványom volt itt, Mikolában.

— „Ági lányom mi jót hoztál / Az éjszaka mit álmodtál?”

— Szatmáron él Ági, Csizék Sándorné a neve. Egy rövidáru üzlet felelőse a Sugár úton. Beléje több politika szorult, mint az egész családba. Párttag lett.

Éjszakába hajlik, mikor Szatmárra indulunk. Az ég is sötét most Mikola fölött, elbújtak a csillagok. Mire a kocsit megfordítom, a néptelen utcán előnkbe áll a közlekedés óre. Hajtási igazolvány? Felmutatom. Égnek-e a lámpáim? Majd: kik is ülnek még a kocsiban?

Itt, meliettem Gellért Sándor ül. Tanár Mikolában. Nem ismeri?

— Az igazolványát lássam.

Bent járunk megint a mikolai erdőben, amely olyan csendes, mintha aludnék. Mondom Gellért Sándornak, drága barátom, hát ennyire nem ismernek téged Mikolában, ahol harmincegy esztendeig tanítottad a falu gyermekeit?

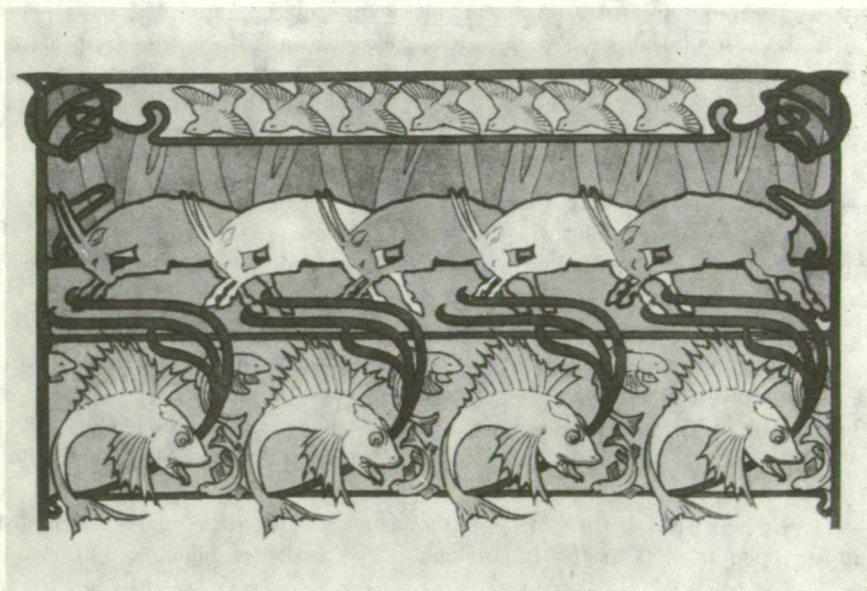
— Engem nem ismer ez a legény? A városig nem is szól többet. Az egyik széles bulvárnál int, na, itt, éppen itt álljak meg. Még gurulunk, vagy száz métert, hiába, az autó nem lovas-kocsi.

— Keres meg itt, a városban is, komám — szállt le.

— Hol keresselek, Sándor? Hol laksz Szatmáron?

— Nem mondtam, hogy Ákos fiamnál? Ott túl azon a fene nagy hídon.

Mire utána szólnék, hogy azért valamivel pontosabb címre lenne szükségem, azon a nagy hídon túl sokan élnek még Gellért Ákos esztergályoson kívül, sietős léptekkel belevész a városi félhomályba.

ALFONS MUCHA RAJZA